

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ก็คือ มนุษย์ การศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุของพฤติกรรมมนุษย์เป็นเรื่องที่น่าสนใจได้ยากในการศึกษาทางจิตวิทยา การสนใจเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่ง เพราะการที่มนุษย์เราจะมีพฤติกรรมอย่างไร หรือทำอะไร ต้องเกิดจากแรงจูงใจเป็นตัวผลักดัน และพฤติกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์เป็นการตอบสนองที่เกิดจากการเรียนรู้ แรงจูงใจจึงเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ ซึ่งแรงจูงใจ แบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ แรงจูงใจภายนอก เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งเร้า หรือสิ่งกระตุ้นนอกตัว โดยอาศัยรางวัล หรือสิ่งล่อใจต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมชั่วคราว ไม่คงทนถาวร บุคคลมักแสดงพฤติกรรมในกรณีที่ต้องการสิ่งดังกล่าว ถ้าเมื่อใดไม่ต้องการหรือต้องการ แต่รู้จะทำไม่ได้ บุคคลมักไม่แสดงออกหรือกระทำพฤติกรรมนั้น แรงจูงใจอีกอย่างคือ แรงจูงใจภายใน เป็นความต้องการจากภายใน เป็นแรงจูงใจที่เกิดจากพฤติกรรมภายใน เช่น ความสนใจ ความกระหายใคร่รู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจ ความรู้สึก ความตั้งใจ ค่านิยม ความต้องการทางกาย ความพอใจ ซึ่งจะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่มีความคงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ โดยสม่ำเสมอ เนื่องมาจากสิ่งผลักดันที่เป็นความในใจ หรือพฤติกรรมภายในของตน ซึ่งจะเห็นได้ว่า แรงจูงใจภายใน มีความสำคัญกับการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เป็นอย่างมาก ในบรรดาแรงจูงใจภายในทั้งหลายนั้น แรงจูงใจภายในด้านการเรียนนับว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญยิ่งของนักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้ที่ใฝ่หาความรู้โดยทั่วไป เพราะมันจะช่วยทำให้เกิดพฤติกรรมการใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ด้วยตัวเอง เพื่อเสาะแสวงหาความรู้ทั้งในห้องเรียน และที่อื่น ๆ โดยทั่วไป

แรงจูงใจ เป็นกระบวนการที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นให้มีการตอบสนองอย่างมีทิศทาง และดำเนินไปสู่เป้าหมายตามความต้องการ ประสาท อิศรปริดา (2547, หน้า 301) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจภายใน คือ แรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบภายในตัวบุคคล แรงจูงใจภายนอก คือ สิ่งที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบภายนอกตัวบุคคล และประดินันท์ อุปรนัย (2518, หน้า 111) ได้พูดถึงแรงจูงใจในการเรียน ว่ามักจะเกิดจากแรงจูงใจภายนอกมากกว่าแรงจูงใจภายใน เพราะแรงจูงใจภายในมักจะเกิดขึ้นจากแรงจูงใจภายนอกอีกทีหนึ่ง เช่น วิธีการสอนที่ดีของครู เป็นแรงจูงใจภายนอกทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ สิ่งที่จะช่วยแรงจูงใจภายนอกที่เกี่ยวกับการเรียน เช่น บุคลิกภาพของครูที่สอน ความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน การยกย่องหรือการตำหนิ

อุปกรณ์การสอน นอกจากนี้ ออร์พินท์ ซูซุม และคณะ (2542, หน้า 7) กล่าวถึง ความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจภายใน ว่าหมายถึง ความต้องการของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากการแสวงหาของตนเอง โดยความต้องการมีความสามารถ ความต้องการลืขิตด้วยตนเอง และลักษณะที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในเป็นแรงผลักดัน ไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอก หรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับ มีความรู้ความสามารถในเรื่องนั้น ๆ และสอดคล้องกับ มณฑา อนุรัตน์ศร (2546, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า โปรแกรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนด้วยตนเองของนักเรียนที่เข้ารับการทดลองในระยะหลังการทดลองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับ ไรอัน (Ryan, 1982, pp. 450-461) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า แรงจูงใจภายในสามารถส่งผลต่อความสามารถการรับรู้ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับ เจมส์ (James, 1993, p. 213) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การรับรู้ถึงความสามารถ และการตัดสินใจในห้องเรียนของผู้เรียน กับระดับความเข้มของแรงจูงใจ นอกจากนี้ เดคซี และไรอัน (Deci & Ryan, 1990, p. 32) กล่าวถึง แรงจูงใจภายในว่ามาจากความต้องการที่มีมาแต่กำเนิดของมนุษย์ เป็นความต้องการที่จะมีความสามารถ และความต้องการที่จะกำหนดได้ด้วยตนเอง หรือการเป็นอิสระจากการควบคุม หมายถึง ความรู้สึกอิสระในการริเริ่มพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับแรงจูงใจภายใน นอกจากนี้ แรงจูงใจภายในยังเป็นพลังกระตุ้นพฤติกรรม คือ การรู้สึกถึงความสามารถของตน และความเป็นตัวของตัวเอง มีความต้องการที่จะทำ หรือเรียนรู้บางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตัวเองที่รักการแสวงหา แรงจูงใจภายในนี้ นับว่ามีคุณค่าต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น การสร้างแรงจูงใจภายในด้านการเรียนในตัวผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีประโยชน์ต่อครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพราะจะเป็นการปลูกฝังนิสัยในการเรียนที่ดีแก่ผู้เรียน และสะดวกกับครูผู้สอนที่ไม่ต้องหากลวิธีมาชักจูงให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนวิชานั้น ๆ แม้บทเรียนจะยาก เด็กก็เต็มใจที่จะเรียนเอง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การเพิ่มแรงจูงใจภายในด้านการเรียนให้กับนักศึกษา เพื่อจะได้เป็นประโยชน์กับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองขึ้นมาด้วย โดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อเพิ่มแรงจูงใจภายในด้านการเรียนของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมในการเพิ่มแรงจูงใจภายในด้านการเรียนของนักศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง
2. นักศึกษาที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมมีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนระยะหลังการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. นักศึกษาที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมมีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนในระยะติดตามผลสูงกว่ากลุ่มควบคุม
4. นักศึกษาที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมมีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนระยะหลังการทดลองสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง
5. นักศึกษาที่ได้รับการปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมมีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์แนะแนวในมหาวิทยาลัย ผู้ให้คำปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้คำปรึกษากลุ่มกับนักศึกษาที่มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนต่ำ และไม่คอยสนใจเรียนให้มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาการสูญเปล่าทางการศึกษา และปัญหาทางสังคมที่เด็กซึ่งมีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนต่ำ ประพฤติ ปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร นักศึกษาที่กำลังศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ที่มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา
2. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน แบ่งออกเป็น กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา คือ
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 3.1.1 วิธีการให้คำปรึกษาการพัฒนาแรงจูงใจภายในด้านการเรียน แบ่งเป็น

3.1.1.1 การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม

3.1.1.2 วิธีการปกติ

3.1.2 ระยะเวลาของการทดลอง แบ่งออกเป็น 3 ระยะได้แก่

3.1.2.1 ระยะก่อนการทดลอง

3.1.2.2 ระยะหลังการทดลอง

3.1.2.3 ระยะติดตามผล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 แรงจูงใจภายในด้านการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

แรงจูงใจภายในด้านการเรียน หมายถึง ความรู้สึก ความคิด และการแสดง พฤติกรรมของบุคคลที่ถูกกระตุ้น เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางในการเรียน ซึ่งแรงจูงใจนี้ เป็นแรงจูงใจภายใน หมายถึง สภาวะของบุคคลที่ได้รับการกระตุ้นจากภายในทำให้มีความต้องการที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างด้วยจิตใจของตนเอง มีความรักที่จะแสวงหา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 5 ด้าน คือ

1. ความต้องการสิ่งท้าทาย หมายถึง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียน จะมีความชอบ ฟังพอใจ หรือความต้องการที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำเดิม ซับซ้อน และมีความยากพอเหมาะ กับความสามารถของผู้เรียนเอง

2. ความสนใจ-ผลิตเพลิน หมายถึง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียน เป็นผู้เรียนที่มีความสนใจ ความปรารถนา เป็นการกระตุ้นให้เกิดความอยากที่จะเรียน ความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น ตลอดจนมีความสุข พอใจและผลิตเพลินในการร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

3. ความเป็นตัวของตัวเอง หมายถึง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียน เป็นผู้เรียนที่ชอบความริเริ่มทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิดและการกระทำ มักเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่ถาวรซึ่งเป็นความรู้สึก ความคิดเห็นที่คนมีต่อความสำเร็จในการเรียน

4. ความต้องการมีความสามารถ หมายถึง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียน เป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิผลในการจัดการเรียน ต้องการที่จะเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และความสามารถของตนเอง

5. ความมุ่งมั่น หมายถึง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในด้านการเรียน เป็นผู้เรียนที่มุ่งมั่นเรียนให้บรรลุผลด้วยความสามารถของตนเอง ความสำเร็จในชีวิต การมองเห็นคุณค่า มี

ความยึดมั่นทุ่มเทให้กับการเรียน โดยไม่หวังผลตอบแทนภายนอก ซึ่งความสำเร็จจากการเรียน จะเป็นแรงบันดาลใจจากภายในมากกว่ารางวัล หรือเกียรติยศภายนอก

2. การให้คำปรึกษากลุ่ม หมายถึง เป็นกระบวนการการช่วยเหลือให้บุคคลที่มีปัญหา คล้าย ๆ กันมาปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อการยอมรับ และพยายามแก้ไขปัญหาร่วมกัน โดยให้ สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความรู้สึก และความคิดแก้ปัญหา หรือปรับปรุงตนเอง พร้อมทั้งรับฟัง ความรู้สึก และความคิดเห็นของผู้อื่น โดยมีผู้ให้คำปรึกษาซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และ ประสบการณ์การให้คำปรึกษาช่วยให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมให้คำปรึกษา

3. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม หมายถึง วิธีการที่ให้ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้เปลี่ยนความคิด ทศนคติ ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล เพื่อให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และแก้ไขปัญหาด้วยสติปัญญา ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนพฤติกรรม และอารมณ์ โดยการดำเนินการตามขั้นตอนการปรึกษา โดยให้ตระหนักว่าความคิด ทศนคติ และ ความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล ทำให้เกิดอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้ประเมินความรับผิดชอบ ของตนเองต่อปัญหาที่เกิดจากความคิด ทศนคติ และความเชื่อที่ไม่มีเหตุผล ให้มีเหตุผลในการ พิจารณา และตัดสินใจ โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตามแนวทฤษฎีพิจารณา เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้ทฤษฎีเอบีซี (ABC) ของเอลลิส (Ellis)

4. นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยเอเซียอาคเนย์

5. วิธีการปกติ หมายถึง วิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาได้ให้นักศึกษาเข้าเรียนตามปกติ โดย ไม่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม หรือเรียกว่า กลุ่มควบคุม